

метод. посіб. / автори-упоряд.: Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська, Т. Цюман ; за заг. ред. Т. Цюман. – Київ : Клименко, 2015. – 114 с.

4. Матюшкова Т. П. Тактика допиту потерпілих-жінок від насильницьких злочинів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Матюшкова Тетяна Петрівна. – Харків, 2006. – 237 с.

Груздь Олександр Іванович,
ад'юнкт кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ДО ЄРДР ВІДОМОСТЕЙ ПРО УМИСНІ ВБИВСТВА В РАЗІ ПЕРЕВИЩЕННЯ МЕЖ НЕОБХІДНОЇ ОБОРОНИ

Початок досудового розслідування має важливе значення в кримінальному провадженні. Саме від вирішення питання щодо реєстрації заяви чи повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (ЄРДР) залежить подальша доля процесуальних дій, як у певному конкретному провадженні, так і в інших, що перебувають у слідчого та в слідчому підрозділі загалом, оскільки надмірне навантаження на слідчого й процесуального керівника негативно впливає на якість і періодичність проведення слідчих дій.

Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до ЄРДР. Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне відповідальність, встановлену законом.

Розглядаючи початок досудового розслідування, слід звернути увагу на відсутність інституту дослідчої перевірки, який позбавляє необхідності повторного проведення окремих процесуальних дій однакових за змістом лише різними за назвами (опитування – допит, дослідження спеціаліста – експертне дослідження тощо). Водночас з'являється інститут дослідчого провадження, тобто стадія кримінального процесу, що хоча й не є аналогом дослідчої перевірки, однак за змістом становить діяльність із прийняття, реєстрації, розгляду та

перевірки заяв і повідомлень про вчинене кримінальне правопорушення, та в разі з'ясування наявності ознак злочину, створює юридичні підстави для початку досудового розслідування шляхом внесення відомостей до ЄРДР [1, с. 191].

Що стосується внесення відомостей про умисні вбивства до ЄРДР, в такому випадку з набранням чинності КПК України 2012 року все змінилося. Так, при надходженні інформації про виявлений труп, відомості негайно повинні бути внесені до ЄРДР, але дана категорія злочинів з кваліфікацією ст. 115 КК України має додаткові категорії для їх обов'язкового зазначення:

1. Раптова смерть – дана категорія «злочинів» вважається необхідною до застосування у разі виявлення трупа особи, у будь-якому місці (вдома, на вулиці, в лікарні), без видимих тілесних ушкоджень та насильницької смерті.

2. Умисне вбивство – дана категорія злочинів вважається необхідною до застосування у разі виявлення трупа з видимими тілесними ушкодженнями, або існують реальні обставини того, що особу було позбавлено життя.

3. Зникнення безвісти – використання даної кваліфікації має місце при обставинах коли тіло особи не виявлено, та місце її знаходження не встановлено, в даному випадку можлива версія, що особа жива, але все одно необхідно кваліфікують.

Що стосується умисних вбивств при перевищенні меж необхідної оборони, то на відміну від умисних вбивств, ця категорія злочину не має будь-яких додаткових кваліфікацій. Цей злочин не має специфічні ознаки при внесенні відомостей до ЄРДР, однак емпіричні дослідження вказують на те, що лише 17,3% злочинів передбачених ст. 118 КК України відразу вносяться до ЄРДР з такою класифікацією, а 82,7% були перекваліфіковані з інших злочинів.

Таким чином, підставами для початку досудового розслідування при вчиненні умисних вбивств при перевищенні меж необхідної оборони є:

– заява (громадян про вчинений злочин; з'явлення із зізнанням); повідомлення (підприємств установ, організацій, посадових осіб, представників влади, громадськості; представників влади, громадськості або окремих громадян, які затримали підозрювану особу на місці вчинення злочину; повідомлення, опубліковані в пресі);

– самостійне виявлення слідчим, прокурором із будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (під час іншого досудового розслідування, через засоби масової інформації, матеріали оперативних підрозділів, виконавчої служби, контролюючих органів тощо).

Список використаних джерел

1. Столітній А. В. Підстави початку досудового розслідування / Столітній А. В. // Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. – 2014. – № 4. – С. 187–197.

Горб Юлія Вікторівна, аспірант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ІНІЦІУВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ
ЯК ОДНА З ФОРМ УЧАСТІ СТОРОНИ ЗАХИСТУ
В ДОКАЗУВАННІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО
ПРОВАДЖЕННЯ**

Згідно з приписами ст. 22 КПК України, здійснення кримінального провадження на основі змагальності передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими кримінальним процесуальним законодавством. Комплексний аналіз норм КПК України та відповідної правозастосовної практики вказує на те, що найбільш рельєфно проблема забезпечення змагальності під час здійснення кримінального процесуального доказування проявляється саме у досудовому провадженні.

Конкретний перелік правових засобів (можливостей), реалізація яких стороною захисту забезпечує її включеність у процес доказування по кримінальному провадженню, передбачений ч. 3 ст. 93 КПК України. Порівнявши їх із аналогічними засобами, доступними для обвинувачення (ч. 2 ст. 93 КПК України), наважко помітити, що єдиною і в той же час принциповою відмінністю між доказовими можливостями сторін кримінального провадження є відсутність у захисту можливості самостійного проведення слідчих